Sait Faik'in Annesiyle Birkaç Saat

Azize ERTEN

Geçen sene bir Mayıs günü, acemi bir gazeteci, Burgazadasında beyhude dolaşmış, saatler saati yüreği heyecanla çarparak Sait Faik'in randevu yerine gelmesini beklemişti.

Gene aynı Mayıs günü yaşlı bir anne, yüreğini yakan garip bir korkuyu yenemeyerek Burgaz adasındaki köşkünden Şişlideki apartmana koşmuştu.

Apartmanda oğlundan kalan son hâtıralar, mutfaktaki ekmek kırıntıları, zavallı annenin dökülmüş reçel zannetiği kan lekeleri ve yırtık cebinden sarı kâğıt parçaları görünen eski bir hırkaydı.

Kayıplara karışan oğul, gazeteciyi atlatıp sanılan hikâyeci ise bir hastahane odasında yeknesak bir beyazlığın arasında yatıyordu... Ağzından kan gelmişti. Durumu tehlikeliydi. Doktorlar, "Konuşmasın, yemesin, içmesin" diyorlardı. Her zaman çocuksu halini muhafaza eden Sait Faik ise bu yabancı yerde ürkek, şüpheli, medet uman gözlerle etrafa bakınırken eskisinden daha çocuktu.

Oğlunun izini bulan biçare anne gözyaşları içinde oradan oraya koşuyor, bir şeyler yapmak istiyor, kızıyor, üzülüyor, ümitleniyor, bedbinleşiyor, bağırıyor, çağırıyor, yalvarıyordu...

*

Hiçbir kuvvet Sait Faik'in aramızdan ayrılmasına mâni olamamıştı. Merasimler yapıldı, ağlanıldı, sızlanıldı, hâtıralar anlatıldı, resimler, yazılar neşredildi.

İşte o acı hâdiselerin arkasından bir yıl geçtiği halde ortada değişen bir şey yok. Yalnız hayatı boyunca ıstırap içinde yaşayan, biricik oğluna uzanan kolları daima boşlukta kalan anne, "Artık dayanamıyacağım. Tek başıma kaldım. Ne yapacağımı bilemiyorum... Sait'siz olamıyorum,, diye ağlıyor. Biricik oğlunun sevgili köpeği onun tek tesellisi.. Hiç bırakmıyor peşini. Ağlamaya başlayınca da hanımının kucağına atılıp insanüstü bir şefkatle boynuna sarılıyor. Sonra beraberce aynı insanın hasretiyle ağlaşıyorlar.

*

Şimdilik o acı hâtıraları bırakıp eski, çok eski mesut günlere dönüyoruz.

"Kocam, ilk çocuğumuzun erkek olmasına çok sevinmişti. Oğlunu istediği gibi yetiştirecekti. Oğlunu hep yanında gezdirecek, yaşlandığı zaman da işlerini ona devredecekti. Ben ise Sait'imi yakışıklı bir hariciyeci olarak gör-

Sait Faik, askerlik kampında

mek istiyordum. O zamanlar hariciyeci demezlerdi, Şehbender derlerdi. Ama ne çare ki, oğlumuz garip ruhlu bir çocuktu. Yaramazlığından ötürü ondan yaka silkiyorduk. Dayanamayıp onun istediklerini yapmaya kalksam, şaşkın şaşkın olduğum yerde duraklıyordum. Sait ne istediğini, ne düşündüğünü, neler hissettiğini, büyük bir inatla hepimizden saklıyordu. Yalnız daha mektebe başladığı gün, okumaktan hoşlanmadığını belli etti,,

Onun, yalnımıza gelip yarı utanç, yarı öfke dolu bir sesle, "Beni çekiştirmeye utanmıyor musunuz? Ne haltedersem ederim, size ne?,, diye bağıramayacağını bildiğimiz için annesiyle karşılıklı oturmuş, bol bol ondan konuşuyoruz:

"Beni çok severdi, ama hiç belli etmez, benim için üzüldüğünü, kaba hareketlerinden dolayı pişmanlık duyduğunu hep saklardı... Şöyle yanıma oturup da 'Anacım, şu işe üzüldüm, şöyle yapmak istiyorum, şuram ağrıyor' demezdi ki.. Bazan iki kelimeyle bir şey anlatır, nasihat vermeme fırsat bırakmadan değişiverirdi. Öfkesiyle neşesi hiç belli olmazdı.. Tatlı tatlı konuşurken bağırmaya başlayıverirdi...

Bir gün hiç unutmam, masasının başına geçmiş, sarı kâğıtlara bir şeyler karalıyordu. 'Oğlum, dedim. 'Bak ben tüccar karısıyım.. Yarın öbürgün sana kız istemeye gittiğim zaman ne iş yaptığını, kazancını nereden temin ettiğini sorarlarsa ben ne cevap vereceğim?'

Derhal kaşları çatılmıştı, 'Eee, diye bağırdı. Ben evlenmiyeceğim ki.."

Sait Faik'in başından bir hayli aşk macerasının geçtiğini gene anneciğinden öğreniyoruz. Sırf evlâdını kızdırmamak çin nice kızları bağrına basmayı kabul etmemiş.. .

"Allah rahmet eylesin, Sait'ciğimin de kimi sevdiği pek bilinmezdi. Hiç anlaşılmayan sebeplerden ötürü etrafındakilere kızar, dargın dururdu. Sonradan bu yaptığına pişman olur, kendine kızar, günlerce üzülürdü..."

Sait Faik'in annesini en az evlâdının vakitsiz ölümü kadar üzen bir mesele daha var:

"Biz Anadoluluyuz", diyor, "O zaman bu yazıcılığın meslek olduğunu nereden bilirdim? Para sıkıntısı çekmediğim için oğlumun kendi âleminde yaşamasına göz yummuştum. Onu üzmemek için her şeye katlanmaya razıydım. Geceleri sarı kâğıtlara bir şeyler yazar dururdu. Benden uzak yaşaması hep bu kâğıtlar yüzündendir diyordum.

Sonraları kitapları çıkınca, yazılarını bana okumasını istedim. Kızdı. Evdeki hizmetçiye okutur, dikkatle dinlerdim. Namık Kemal'in ve diğer eski yazarların eserlerine hiç benzemeyen bu hikâyelerden bir şey anlamıyordum ama oğlumun yazdığını hatırlayarak, anlamadan seviyor, benimsiyordum..."

Evet, Sait Faik, sinirli, kimseden fazla hoşlanmayan garip huylu bir insan maskesi altında hassas ruhunu, insanlara karşı beslediği hastalık derecesindeki sevgiyi saklamayı kendine vazife edinmişti. Bu yüzden de annesi bile ilk zamanlarda onun nakkında yanlış fikirlere saplanmış.

"Beni ve bütün insanları çok sevdiğini biraz geç anlamıştım. Erkek evlâttı ama babasından hep uzak durur, bindebir bir şey istese beni araya vasıta koyardı. Avrupaya gitmesi için de babasına ben yalvardım. Sait'ciğim sıkıştırıyordu beni: 'Anacım, sen söylersen babam razı olur...'

"Yavrum benim hastalandığımı duyduğu zaman Avrupada bile duramamış, hemen İstanbula dönmüştü."

Daha böyle tatlı acı kimbilir ne çok hâtıraları var... Fakat o feci son hâtıra bizi bir türlü rahat bırakmıyor ki...

İşte gene o küçük hastahane odasına dönüyoruz.. Büyük hikâyeci, sükûnetle ölümü beklerken annesine hırkasının cebindeki sarı kâğıtları soruyor. Uzun zamandan beri üzerinde uğraştığı senaryosunun son kısmı imiş bu kâğıtlar...

Fakat senaryonun birinci kısmı da, hırkanın cebinde kalan ikinci kısmı da kayıp... Bütün araştırmalara rağmen Sait Faik'in son eserinin âkıbeti öğrenilememiş.

Can telâşı içinde Sait Faik kâğıtlarını fazla düşünmedi. Nihayet iyileşince belki de yeniden yazardı. Ama şimdi annesi ve onu sevenler ardından ağlarken bu kayıba da ayrıca üzülüyorlar.